

'ALS IK HIER KNIJP, WAAR DOET HET IN DE REST VAN NEDERLAND PIJN?'

Hoe kunnen we de beleidskeuzes bij het Deltaproof maken van Nederland, goed onderbouwen? Als antwoord daarop laten de Deltacommissaris en DG Water het Delta-instrumentarium ontwikkelen. Het instrumentarium geeft inzicht in de consequenties van uiteenlopende Delta-beleidsvoorstellen. STOWA en de Unie van Waterschappen hielden onlangs een bijeenkomst voor regionale waterbeheerders waarop het model werd toegelicht.

Dagvoorzitter Jan Geluk, dijkgraaf van Waterschap Hollandse Delta, vat de bedoelde werking van het instrumentarium kernachtig samen: 'Als ik hier knijp, waar gaat het in de rest van Nederland pijn doen?' De boodschap was duidelijk: bij het nemen van Deltabeslissingen hangt alles met alles samen. Je hebt een instrumentarium nodig dat die effecten in samenhang toont. Een voorbeeld waarin de samenhang goed naar voren komt, is volgens programmasecretaris van het STOWA kennisprogramma Deltaproof Rob Ruijtenberg de voorgestelde peilverhoging van het IJsselmeer. Dit is bedoeld om een zoetwaterbekken te creëren voor droge perioden: 'Dat hogere peil kan consequenties hebben voor de afvoermogelijkheden van het meer zelf, maar ook van de rivieren die in het meer uitkomen. Dat kan op zijn beurt gevolgen hebben voor de afwateringsmogelijkheden van regionale watersystemen. Je kunt alleen een goede politiek-bestuurlijke afweging maken over het opzetten van het peil in het IJsselmeer, als je alle effecten op een rij hebt.'

KOSTEN EN BATEN

Jos van Alphen (staf Deltacommissaris), Willem Mak (DG Water) en Bas de Jong (RWS Waterdienst) gaven tijdens de bijeenkomst korte inleidingen over de achtergronden, het nut en de noodzaak van het Deltamodel, een belangrijk instrument van het Delta-instrumentarium. Het model maakt de onderlinge beïnvloeding van waterstaatkundige ingrepen duidelijk en laat de waterhuishoudkundige effecten zien. Het model omvat verder modules die gerelateerde effecten berekenen, zoals die voor natuur, landbouw, ruimtelijke kwaliteit, infra & bebouwing, zwemwater en visserij. Binnen het instrumentarium wordt ook een MKBA-instrument ontwikkeld dat de maatschappelijke kosten en baten van uiteenlopende beleidsvoorstellen in beeld brengt.

NHI

Het Nationaal Hydrologisch Instrumentarium (NHI) maakt eveneens deel uit van het Delta-instrumentarium. Het Rijk heeft dit instrument specifiek laten ontwikkelen voor het onderbouwen van strategische keuzes op het gebied van zoetwaterbeschikbaarheid en zoetwaterverdeling. STOWA heeft in 2010 de NHI-modeluitkomsten vergeleken met regionale metingen om de kwaliteit van het model te toetsen. Juist om te zorgen dat waterschappen zo goed mogelijk weten waar ze rekening mee moeten gaan houden. Rob Ruijtenberg: 'Een heel belangrijke zoetwateropgave is het tegengaan van de indringing van zout water in laag Nederland met het beperktere aanbod van zoetwater in droge perioden, en tegelijkertijd verdroging in hogere delen voorkomen.'

REGIONALE TOETSING

Uit de regionale toetsing kwam naar voren dat er soms nog grote verschillen zitten tussen regionale meetdata en de modeluitkomsten. Ook ontbreekt het in het model op dit moment aan een betrouwbaarheidsanalyse. Kortom: met welke marges moet je rekening houden bij de berekende uitkomsten? De huidige versie van het NHI brengt tevens het zoutprobleem (nog) niet goed in beeld. Dat is vooral problematisch voor waterbeheerders in West Nederland. Zij willen zo betrouwbaar mogelijk inzicht hebben in de effecten van waterverdelingsmaatregelen op chloridege-

DE VIJF DELTABESLISSINGEN

1. WAT WORDEN DE (NIEUWE) VEILIGHEIDSNORMEN VOOR PRIMAIRE KERINGEN?
2. WELKE STRATEGIE GAAN WE HANTEREN BIJ DE ZOETWATERVOORZIENING?
3. HOE GAAN WE OP LANGE TERMIJN OM MET HET PEILBEHEER VAN HET IJSSELMEER?
4. HOE BESCHERMEN WE DE RIJN-MAASDELTA?
5. WELKE STURINGSINSTRUMENTEN HANTEREN WE BIJ NIEUWBOUW EN HERSTRUCTURERING?

De IJsselmeerkust bij Stavoren.

haltes en het optreden van zoute kwel in hun gebied. Timo Kroon, namens RWS Waterdienst opdrachtgever voor de bouw van het model, gaf aan dat er de komende periode nog hard wordt gesleuteld aan het NHI. Via een aantal tussenreleases moet er eind 2012 een NHI zijn, dat de toets der kritiek ruimschoots kan doorstaan. Meer informatie over het NHI vindt u op www.nhi.nu.

DELTAPORTAAL

De met de Delta-instrumentarium berekende uitkomsten van beleidsvoornemens, komen beschikbaar via een speciaal Deltaportaal op het internet. Het grote voordeel hiervan is dat alle betrokken partijen - beleidsmedewerkers, bestuurders en belanghebbenden - hiermee toegang hebben tot dezelfde informatie. De rekenresultaten worden gepresenteerd in de vorm van tabellen, kaarten en grafieken. In het Deltaportaal zullen ook de resultaten van de MKBA en VNK worden opgenomen. Het Deltaportaal geeft verder achtergrondinformatie, zoals een toelichting op voorgestelde beleidsmaatregelen en een overzicht van de vier Deltascenario's waartegen de uitkomsten kunnen worden afgezet. Deze scenario's - Rust, Vol, Warm en Stoom - zijn een combinatie van langzame versus snelle sociaaleconomische groei en beperkte dan wel snelle klimaatverandering.

MEER WETEN?

Over het Deltamodel is een speciale folder verschenen, deze is te downloaden vanaf www.stowa.nl/deltaproof, onder nieuws. Hier kunt u ook de verschillende presentaties van de dag bekijken.

